

ОДЛУКОМ УПРАВНОГ ОДБОРА ЦББиХ

Мијења се висина накнаде на износ изнад средстава обавезне резерве

Одлуком Управног одбора Централне банке БиХ (ЦББиХ), 1. јануара 2004. године биће промијењена висина накнаде коју ЦББиХ плаћа комерцијалним банкама на износ средстава изнад обавезне резерве. То значи да стопа обавезне резерве остаје иста, пет посто, иста остаје и камата на износ обавезне резерве, два посто, али се смањује камата на износ преко обавезне резерве, која ће, према новој одлуци, бити један посто, што је у складу са садашњом каматом коју даје Европска централна банка (ЕЦБ). Примарни циљ доношења овакве одлуке је усклађивање прописа ЦББиХ са прописима ЕЦБ-а и елиминисање негативних ефеката које је досадашња политика накнаде узроковала. Иако постоје земље у којима се банкама не прописује држање обавезне резерве, данас скоро све централне банке у свијету прописују комерцијалним банкама држање обавезне резерве, те је то

врло уобичајен инструмент. У свим земљама у Европи у којима је на снази аранжман валутног одбора, прописује се држање обавезне резерве. Централне банке ријетко када плаћају накнаду на вишак резерви. Тако је у Бугарској, у којој је на снази валутни одбор, стопа обавезне резерве осам посто, а накнада се не плаћа изнад прихода на планиране депозите у еврџу. У Естонији, такође земљи са аранжманом валутног одбора, стопа обавезне резерве је 13 посто и плаћа се накнада ЕЦБ-а на депозитну стопу. Литванија, чија је стопа обавезне резерве шест посто, не плаћа никакву накнаду ни на обавезну резерву, ни на вишак резерви. Политика накнаде

ЦББиХ је о одлуци обавијестила комерцијалне банке у БиХ. Удружење банака Федерације БиХ реаговало је на одлуку, истакавши да је одлука административна и дестимулативна, те да ће

која се примјењивала од 1. јуна 2003. године, према којој је ЦББиХ комерцијалним банкама плаћала накнаду на укупан износ средстава која су се у обрачунском периоду налазила на рачуну резерви, имала је негативне ефекте, јер је водила непотребној акумулацији вишка резерви. Вишак резерви повећан је са 110 милиона КМ, колико је износио почетком јуна, на 537 милиона КМ почетком децембра. ЦББиХ не очекује проблеме за комерцијалне банке ни за ЦББиХ и сматра да би одлука којом се мијења висина накнаде на износ средстава изнад обавезне резерве, требала допринијети да вишак средстава буде усмјерен у привреду.

довести до пласмана новца бх. банака у иностранство. Предсједништво Удружења предлаже да ова одлука буде преиспитана или да буду пронађена друга рјешења којима ће банке бити стимулисане.

УПРАВНИ ОДБОР ЦББиХ

Усвојен Финансијски план за 2004. годину

Управни одбор Централне банке БиХ, на сједници одржаној 5. децембра 2003. године у Сарајеву, усвојио је Финансијски план ЦББиХ за 2004. годину. Према овом плану, пројцирани укупни приходи ЦББиХ износе 63.331.000 КМ, а пројцирани укупни расходи 39.141.000 КМ. Очекује се да пројцирани укупни профит ЦББиХ буде 24.190.000 КМ. За инвестиције предвиђена су издвајања у износу од 5.024.944 КМ. Буџетска резерва за 2004. годину, која се користи за неопходне, непредвиђене или недовољно предвиђене расходе и инвестиције, планирана је у износу од 1.000.000 КМ. За кредитирање службеника ЦББиХ Финансијским планом предвиђена су средства од 500.000 КМ. Финансијски план извршава се, искључиво, према утврђеним намјенама и до висине средстава предвиђених за сваку поједину намјену. За сваки расход, потребно је, прије реализације, утврдити да је проведена одговарајућа процедура, утврђена актима ЦББиХ.

Свим запосленим у ЦББиХ
желимо сретну нову годину и
вјерске празнике

Прогнозе за 2004. годину

Према прогнозама за 2004. годину, каматна стопа Европске централне банке (ЕЦБ) задржаће се на два посто до пред крај године, када се предвиђа повећање за скромних 25 базних поена, истакнуто је на посљедњој овогодишњој сједници Инвестиционог комитета, која је одржана 22. децембра 2003. године. За разлику од ЕЦБ, Банка Енглеске, чија каматна стопа већ износи 3,75 посто, до краја слjedeће године планира подићи стопу до високих 4,50 посто, док ће Америчке федералне резерве (Централна банка САД) до краја јуна задржати бенчмарк стопу на један посто, коју би, по потврди о побољшању стања на тржишту радне снаге,

повећале на 1,75 посто у другој половини године. За наредну годину, ЕЦБ процјењује да ће се инфлација кретати у распону од 1,3 до 2,3

посто. Крајем новембра ЦББиХ је успоставила кореспондентске односе са Француском банком *CDC IXIS Capital*

изложености кредитном ризику, а у складу са смјерницом ЦББиХ о инвестирању девизних резерви, Инвестициони комитет је препоручио да ниво инвестираних средства код свих ино кореспондентских банака постепено буде сведен до нивоа нето слободних девизних резерви ЦББиХ. Девизне резерве ЦББиХ су стабилне и износе око 2,650 милиона КМ. Почетком године, на снагу ступа нова одлука о начину обрачуна накнаде на обавезну резерву комерцијалних банака. О ефектима примене нове одлуке, Одјељење за мониторинг и анализе благовремено ће информисати Инвестициони комитет и остале органе ЦББиХ.

Алма Хасић

ЕЦБ: Каматна стопа остаје иста и у 2004. години

посто, а за 2005. годину између 1 и 2,2 посто. Очекивани економски раст слjedeће године би требало да се креће од 1,1 до 2,1 посто, а у

Markets, код које је инвестирала дио својих девизних средстава. У току су преговори и са Њемачком *HSH Nordbank AG*. С циљем смањења

БАНКАРСКИ СЕКТОР У 2003. ГОДИНИ

Активности усмјерене на стабилност и јачање

Као основне карактеристике у пословању банкарског сектора у 2003. години могу се навести наставак процеса реформи које су усмјерене ка стабилности и јачању банкарског система. Успјешност започетих реформи може бити илустрован повећањем билансне суме банака, повећањем приватног капитала, депозитног капитала, кредитног портфолија, те повећањем штедне. Осим повећања номиналних износа појединих ставки у активи и пасиви побољшан је и квалитет активе. Могуће је констатовати да реформе у

банкарском сектору приближавају овај сектор савременом банкарству. Нови

ти банака биле су усмјерене на осигурање депозита. У осигурању депозита укупно је 19

укључене у програм осигурања депозита (десет банака), учињен је веома значајан напредак. И од осталих банака се очекује да веома брзо испуне критеријуме и осигурају депозите у складу са законом. Приватизација банака још није у потпуности завршена, тако да ће окончање овог процеса бити пренесено и у наредну годину. На почетку 2003. године у БиХ је пословало 40, а данас 37 банака. Иово је један од показатеља који упућује на стабилност банкарског сектора у БиХ. На подручју Брчко Дистрикта БиХ послује 12 филијала и три експозитуре.

Љилјана Марјановић

Деветнаест банака чланица програма осигурања депозита

производи и међународни стандарди све више су присутни у банкарском сектору. У 2003. години активнос-

банака, што је више од 50 посто од укупног броја банака. У односу на број банака које су с почетка године биле

БиХ очекује "пролазну" оцјену

Након што је извршио прву процјену мјера за спречавање прања новца у БиХ, Изабрани комитет експерата Савјета Европе могао би ускоро објавити извјештај, а очекује се да ће БиХ добити "пролазну" оцјену. Прву процјену мјера за спречавање прања новца у БиХ представници овог комитета обавили су крајем новембра 2003. године, када су одржали састанке са свим релевантним државним и ентитетским институцијама. Делегација је боравла и у Централној банци БиХ (ЦББиХ) чији су их представници информисали о свим активностима и мјерама које се предузимају на овом пољу. Наиме, током 2003. године надлежне институције БиХ покренуле су активности повезивања и размјене искустава са међународним удружењима у области прања новца. Пријемом у Савјет Европе, БиХ је аутоматски постала члан Изабраног комитета експерата Савјета Европе за процјену мјера у спречавању прања новца. Комитет чине по три представника свих

земаља чланица, те представници УН, Међународног монетарног фонда, Свјетске банке, Европске банке за обнову и развој, Интерпола и Свјетског удружења уреда који се баве спречавањем прања новца. Сједиште Комитета је у Стразбуру, гдје се налази и Секретаријат, а годишње одржава три пленарна састанка и процјењује стање мјера у земаљама чланицама и њихово унапређење. Обавезе земаља чланица Комитета јесу да потпишу и ратификују све конвенције које су усвојене у овој области, те да се придржавају 40 препорука Радне групе за финансијску акцију. БиХ још није постала чланица Свјетског удружења

уреда за спречавање прања новца, јер није испунила одређене услове, попут усвајања закона о спречавању прања новца на државном нивоу и успостављања уреда за спречавање прања новца. Тек након што испуни ове услове, што се очекује идуће године, БиХ ће постати чланица и овог удружења. У активностима које се воде на пољу спречавања прања новца, ЦББиХ има координирајућу улогу, али се у посљедње вријеме све више укључује у ове активности. Тако је у припреми јединствени регистар рачуна на нивоу БиХ, што је једна од мјера за спречавање прања новца. Законима о обавјештајној служби и о спречавању прања новца

на нивоу БиХ, који би требали бити донесени, предвиђено је и оснивање финансијске обавјештајне јединице, односно уреда који би обављао све послове у вези са спречавањем прања новца, био укључен у међународна удружења и сарађивао у размјени и н ф о р м а ц и ј а . Истовремено се припремају измјене закона који се односе на кривични поступак, тајност и размјену информација, банкарство и регистровање фирми, те мјере као што су обука и информисање јавности, међународна сарадња и друге оперативне мјере чији је циљ успостављање више реда у овој области у БиХ и приближавање европским стандардима.

■ Садик Кадрић

Појам "прања новца", у ширем смислу, подразумева све активности којима се постиже да новац, који је стечен на незаконит начин, буде стављен у промет прикривањем његовог правога поријекла, да би касније био коришћен као новац стечен на легалан начин. С тим у вези, спречавање

прања новца подразумева радње и мјере које подузимају одређени органи и институције како би превентивно дјеловали да овај процес буде елиминисан или смањени његови ефекти. Значајније активности на спречавању прања новца у БиХ почеле су 2002. године оснивањем Радне групе на нивоу БиХ чији је

циљ био унаприједити мјере на пољу спречавања прања новца, а касније и организованог криминала. Радну групу чине представници надлежних министарстава, банака, ЦББиХ, агенција за банкарство, институција у БиХ које се баве спречавањем прања новца, те представници међународне заједнице.

ПРЕПОРУКЕ ММФ

Главни задаци тек предстоје

Иако је посљедњих година постигнут напредак, главни задаци тек предстоје, оцијенио је Међународни монетарни фонд (ММФ) након посљедњих преговора са представницима власти у БиХ. Од 1995. године, стварни бруто домаћи производ је утростручен, извоз трговачке робе увећан девет пута, а девизне резерве су повећане тако да омогућавају покриће за четири мјесеца увоза. Подржана аранжманом валутног одбора, инфлација је стабилноста, а банкарски систем скоро у потпуности приватизован. У препорукама властима, ММФ истиче да ће 2004. година бити

одлучујућа, те да ће, ако све буде протекло како треба, бити запамћена као година у којој се прешло са припреме главних реформи на њихову имплементацију. Четири најбитније реформе требале би ускоро почети: нови оквир за индиректно опорезивање, рјешавање питања унутрашњих потраживања, реформа одбране и мјере према шестомјесечном Акционом плану и Развојној стратегији (ПРСП). Успостављање комерцијалних судова и интензивна обука судија и стечајних управника почеће уз помоћ Америчке агенције за међународни развој (УСАИД). Истовремено се препоручују

и хитне реформе у правилицима за вођење приватизацијско-инвестицијских фондова. Такође је потребна хитна ревизија механизма за одређивање плата у чему треба успоставити правила за приступ тржишту рада. Буџети за 2004. годину, према препорукама ММФ-а, морају се одржати у текућем рачуну дефицита. Што се тиче монетарног дијела, политика би се и даље требала кретати у правцу јачања новонасталог успоравања раста кредита. У том смислу, ММФ подржава одлуку ЦББиХ да од 1. јануара 2004. године буде смањена стопа плаћања на вишак резерви.

Поздрављена је намјера ЦББиХ да задржи стопу обавезне резерве коју треба надгледати и поновно реагује у складу са развојем д о г а њ а ј а . Р е ф о р м е банкарске регулативе које су почеле 2003. године напредују. У сарадњи с агенцијама за банкарство, банке би требале реализовати планове којима ће прилагодити своју девизну изложеност и однос ликвидности до горњих граница. Очекује се да ће већина банака до краја 2004. године приступити Агенцији за осигурање депозита БиХ, а онима које то не учине, биће одузета дозвола за рад.

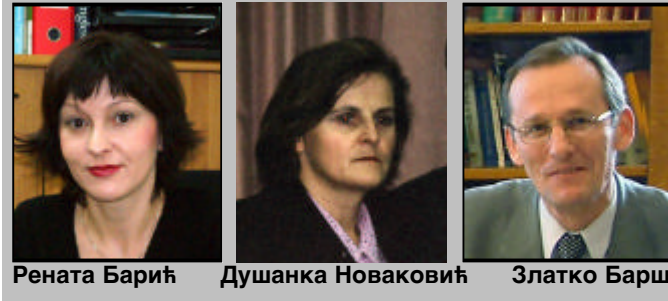
Нема јединственог модела супервизије за све земље

Нема јединственог модела супервизије који би био адекватан и ефикасан у свим земљама, порука је глобалне конференције, коју је о теми "Усклађивање структуре финансијске супервизије са потребама земље" 4. и 5. децембра 2003. године у Вашингтону организовала Свјетска банка (СБ). Конференцији су присуствовали представници финансијских регулаторних тијела из око 60 земаља свијета, те особље Међународног монетарног фонда (ММФ) и СБ. Из БиХ конференцији су присуствовали директори ентитетских агенција за банкарство **Душанка Новаковић** и **Златко Барш**, те **Рената Барић** у име Централне банке БиХ (ЦББиХ). Тема конференције је побудила велико занимање како међу земљама које су недавно прошле кроз институционалне промјене у супервизији, тако и међу

онима којима, попут БиХ, тек предстоји реорганизација супервизије. С обзиром да

јске супервизије у Великој Британији, Мађарској, Естонији, али и занимљив,

односно принцип "talk and share" како је нагласио директор Одјела за монетарне и финансијске системе ММФ-а **Стефан Ингвес**. Кључни елементи за одабир ефикасног модела супервизије и успјешну имплементацију су потребе и величина финансијског сектора земље, јак управљачки тим, брза имплементација реформе супервизије и изнад свега одговарајући ниво политичке независности регулаторног тијела што је рекао и бивши предредиктор Агенције за финансијске услуге (ФСА) Велике Британије **Хауард Дејвис**. Стога је, можда, у земљама у чијем је политичком систему тешко осигурати независност регулатора од владе или владајуће политичке странке, најефикаснији модел централне банке у улози регулатора.

Рената Барић Душанка Новаковић Златко Барш

без финансијске стабилности нема развијене привреде, одабир одговарајућег модела супервизије за финансијске власти представља значајну стратешку одлуку. Стога је конференција, кроз презентације истакнутих финансијских стручњака и академика и учешће полазника, покушала одговорити на питање како одабрати најадекватнији модел регулативе и структуре супервизије у складу са потребама земље. Присутни су имали прилику чути искуства процеса интегрисања финанси-

додуше, изолирани примјер Салвадора, гдје је реформа супервизије ишла у супротном смјеру ка раздвајању мегарегулатора у посебна регулаторна тијела. Иако је након успостављања јединственог финансијског регулатора у Великој Британији интегрисана финансијска супервизија у тренду, главна порука конференције је да нема јединственог модела супервизије који би био адекватан и ефикасан у свим земљама. Реформа супервизије може бити успјешна само уз консензус свих укључених страна,

Рената Барић

КОВАНИЦЕ

Нова количина кованица од 10 и 20 фенинга

Централна банка БиХ (ЦББиХ) одлучила се за ковање додатних количина кованица апоена од 10 и 20 фенинга. Коваће се по десет милиона комада кованица од 10 и 20 фенинга. Кованице ће задржати посто-

јећи дизајн на којем ће бити потребно укловати само годину

Коваће нове

количине кованица од 10 и 20 фенинга биће обављено на темељу одлуке Управног одбора ЦББиХ. За прибављање понуда, ЦББиХ је расписала тендер, а рок за достављање истекао је 31. децембра 2003. године.

КОВАЊА

Ирански банкарски у Сарајеву

У циљу прикупљања информација о могућностима улагања у банкарски систем БиХ, те

политике ширења пословне мреже банке "Саман" у Европи и Азији. Током састанка у

евентуалног отварања филијале банке у нашој држави, генерални директор и члан Управног одбора иранске "Саман" банке су 12. децембра 2003. године посетили Централну банку БиХ (ЦББиХ), где су разговарали са вицегувернером ЦББиХ **Драганом Ковачевићем**. Долазак иранских банкара у Сарајево је дио

ЦББиХ, гости су се интересовали о правима и обавезама оснивача банака у БиХ, правној регулативи која се односи на банкарски систем, те о координацији ЦББиХ с агенцијама за банкарство. Вицегувернер Ковачевић је нагласио да ЦББиХ одржава платни систем БиХ, брине о одржавању степена обавезне резерве коју комер-

цијалне банке из БиХ морају држати у ЦББиХ, те да у том процесу има изузетно добру сарадњу с агенцијама за банкарство, које су директно укључене у супервизију банака. Вицегувернер је истакао да је улога ЦББиХ у банкарском систему јасно одређена Законом о ЦББиХ, те на упит гостију, додао да Закон спречава ЦББиХ да дјелује као посуђивач у крајњој нужди. При томе је нагласио да је јасна и квалитетна законска регулатива допринијела успјешној реформи банкарског система. Чињеница да су јаке стране банке ушле на банкарско тржиште БиХ значи да је банкарски систем БиХ кроз процес реформе постао изузетно атрактивно подручје за улагање. Осим питања о улози ЦББиХ у банкарском сектору, гости из Ирана су, такође, били заинтересовани за стање монетарне политике у земљи, при чему их је посебно интересовала будућност аранжмана валутног одбора у БиХ. Вицегувернер Ковачевић је

нагласио да неће бити измјена, нити напуштања аранжмана валутног одбора у будућности. "Мислимо да ће тако остати док не уђемо у Европску унију (ЕУ) и док не прихватимо евро", рекао је вицегувернер, те позвао иранске банкарске да инвестирају у БиХ. Представници "Саман" банке изузетно су задовољни стањем које су затекли у банкарском систему БиХ, те су најавили скори долазак експертног тима банке који ће радити на разради техничких детаља везаних за отварање филијале. "Саман" је млада банка, која постоји тек три године и једна је од четири приватне банке у Ирану. Банка послује по најмодернијим принципима свјетског банкарства, укључујући и он-лајн банкарство. Током посјете, ирански банкарски су разговарали и са представницима Министарства финансија и трезора БиХ, Агенције за банкарство Федерације БиХ, те са представницима појединих комерцијалних банака БиХ.

ПОЗИТИВНА ОЦЈЕНА ЗА ПЛАТНИ СИСТЕМ БиХ

Платни систем у БиХ оцијењен је као изузетно успјешан, ефикасан и усклађен са Основним принципима за системски важне платне системе Банке за међународно поравнање из Базела. Ово је један од основних закључака Извјештаја о платном систему БиХ и анализе његове усклађености са међународним стандардима који је презентовао на састанку Платног вијећа БиХ, одржаном 4. децембра у Централној банци БиХ (ЦББиХ) у Сарајеву. Извјештај је начинила Financial Services Volunteer Corporation, чији је стручњак **Леонард Фернелиус** учествовао у реформи платног система БиХ. И поред позитивних оцјена, чланови Платног вијећа сложили су се да треба и даље наставити са доградњом и модернизацијом постојећег система како би он наставио функционисати у складу са међународним стандардима и принципима. Тако је на састанку одлучено да се оснују двије радне групе: правна, која ће разматрати релевантну правну регулативу, предлагати потребне измјене, доградњу и усклађивање, те одређивати рокове имплементације, док ће се оперативна група бавити питањима техничке природе, оперативним и другим правилима у платном систему и његовом

примјеном у пракси. У извјештају је такође предложено да ЦББиХ начини план заштите система од непредвиђених проблема (Disaster recovery plan), што је ЦББиХ већ урадила. Високи приоритет у Извјештају дат је успостављању јединственог регистра трансакцијских рачуна банака. Приједлог идејног рјешења оваквог регистра презентовао је на Платном вијећу, гдје су чланови Вијећа, посебно представници удружења банака, оцијенили успоставу регистра као један од кључних задатака у наставку ефикасног функционисања платног система у земљи. Платно вијеће ће у наредном периоду интензивирати рад да би осигурало наставак успјешног процеса унапређења платног система у БиХ, при чему ће у раду значајно помоћи постојање удружења банака у ФБиХ и РС која ће осигурати пуну заступљеност банкарског сектора у дискусији о свим релевантним питањима из области платног система. На сједници је такође договорено да се постави посебна web страница на којој би широј јавности били доступни закључци и рад Платног вијећа, као и сви други документи из области платног система.

ИЗЛАГАЊЕ ГУВЕРНЕРА НИКОЛА НА КОНФЕРЕНЦИЈИ У ЛОНДОНУ

Стабилност КМ је важан елеме-

нат у повећању нивоа директних страних улагања у БиХ, изјавио је 9. децембра 2003. године гувернер Централне банке БиХ (ЦББиХ) **Питер Никол**, обрађујући се учесницима друге пословне конференције коју су у Лондону организовале Агенција за промоцију страних инвестиција (ФИПА) и Амбасада Велике Британије у БиХ. Према подацима које је гувернер презентовао, директне стране инвестиције у првих шест мјесеци ове године биле су веће од 247 милиона КМ. "Мислимо да ове цифре тренутно недовољно исказују износ страних улагања у БиХ у последњих неколико година. ЦББиХ је недавно покренула анкету међу 900 компанија како би покушала добити тачније податке о страним улагањима у БиХ", истакао је гувернер ЦББиХ. Гувернер Никол се у излагању фокусирао на комерцијални банкарски сектор, при чему је истакао да се босанско-херцеговачки банкарски сектор стално развија. Снажно повећање банкарског кредитирања довело је до тога да је ЦББиХ у јуну 2003. подузела прву акцију у монетарној политици која се односи на обавезну резерву. Конкуренција у банкарском сектору је сада стварна, помогнута уласком неколико добрих, страних банака. Пропорционално томе, страна улагања у банкарском сектору су већа него у било којем другом сектору у БиХ, казао је гувернер Никол. Под притиском повећане конкуренције, каматне стопе на кредите су значајно смањене, али су,

додао је гувернер, и даље релативно високе. Од 2001. године, када су биле веће од 20 посто, каматне стопе стално опадају, те је у августу 2003. године просјечна каматна стопа износила 10,43 посто на краткорочне, а 9,33 посто на дугорочне кредите. "Очекујем да ће тренд снижавања каматних стопе бити настављен", истакао је гувернер. Као главне промјене које су довеле до побољшања у банкарском сектору, навео је реформу платног система, минималне обавезе у капиталу у, осигурање депозита, конкуренцију насталу доласком страних банака, те приватизацију државних банака. Банкарски систем БиХ још није завршио транзицију у модерни банкарски систем европског типа, али је на том путу. "Мислим да ће већина људи бити изненађена кад види како ће брзо банкарски систем наставити да се мијења и побољшава", рекао је гувернер Никол. Излагање на конференцији, чији је циљ унаприједити и промовисати привредну сарадњу између БиХ и Велике Британије и привући стране инвеститоре, гувернер Никол завршио је констатацијом да је окружење за приватне инвестиције унапријеђено, али је и даље компликовано. "То је подручје на које политичари и међународни консултанти и савјетници требају обратити пажњу", закључио је гувернер.

Највише семинара у организацији ММФ-а

Пише: **Адела Линцендер**

Координатор Службе за ажирокиринг у Одјељењу за платне системе **Сеад Биједић** боравио је од 10. до 12. децембра у Перуђи и присуствовао семинару о иновацијама у платним системима и финансијским тржиштима - италијанска искуства и европски трендови. Семинар је организовала Банка Италије. Семинару под називом "Банкарска супервизија данас и сутра", присуствовао је координатор за банкарску супервизију у Уреду гувернера **Љиљана Марјановић**. Одржан је у Бечу од 1. до 4. децембра у организацији аустријске Народне банке. У Вашингтону је од 2. до 7. децембра одржана конференција чији је назив био "Усаглашавање супервизијске структуре са потребама држава". Конференцији, коју је организовала Свјетска банка (СБ), присуствовала је преводилац у Уреду гувернера **Рената Барић**. Током 2003. године регистровано је 112 одлазака службеника на различите облике стручног усавршавања, а неки од службеника учествовали су у неколико облика

усавршавања. Примјетно је да је највише семинара у 2003. години одржано у организацији Међународног семинара "Статистика владиних финансија" који је организовало Одјељење за статистику *Vladinih finansija*, спонзор дуга у Дубају. Службеници ЦББиХ учествовали су и у раду три конференције, два семинара и једног форума које је организовала Банка Аустрије, седам семинара и двије конференције Банке за међународна поравнања (БИС), те у раду једне конференције и једног форума, чији је организатор била Европска централна банка (ЕЦБ). Стручном састанку из области *SWIFT*-а, чији је организатор био *La Hulpe* из Белгије и високо рангираној конференцији у Кембриџу, такође су присуствовали запослени у ЦББиХ. Присуство је осигурано и на шест семинара *Deutsche Bundesbank* и на по два семинара које су организовале Банка Француске, Банка Италије и чешка Народна банка, те Андрагошки центар из Загреба и Америчка агенција за међународни развој (*USAID*). Могућност усавршавања дата је запосленим и на семинарима одржаним у Беатенбергу у Швајцарској, од којих је један био посвећен банкарској

супервизији, а други управљању ризиком. ЦЕФ из Љубљане је у 2003. години интензивирао понуду, омогућивши учешће представника Банке на десет семинара, углавном из области економских истраживања и статистике. Присуствовало се и форуму о кадровским пословима, одржаном у организацији Банке Бугарске, семинару о албанској економији који је организовала Банка Албаније, те једном семинару, који је приредила Банка Холандије. Већи број семинара одржан је и у БиХ, а највише су биле заступљене теме из области рачуноводства и финансија. Посебно је био запажен семинар "Статистика владиних финансија" који је организовало Одјељење за статистику владиних финансија, ванјског дуга и реалног сектора, а којем су, уз службенике ЦББиХ, присуствовали и представници институција чији је посао у вези са темом семинара. Коначно, семинари, конференције, форуми и друга стручна усавршавања одиграли су значајну улогу, ако се узму у обзир нова искуства и сазнања која су службеници ЦББиХ стекли и њихово задовољство темама, предавачима и организацијом.

Редовна мјесечна примања греко комерцијалних банака

Подсјећају се сви запослени да ће ЦББиХ, почев од плате за јануар 2004. године, исплату плата и других редовних мјесечних примања службеника (накнаде

за топли оброк и за превоз) вршити посредством комерцијалних банака. Стога је потребно да сви службеници који то нису урадили, отворе адекватне рачуне код комерцијалне банке коју изаберу. Попуњене изјаве о изабраној банци и броју рачуна требају, најкасније до 20. јануара 2004. године, доставити организационој јединици која врши обрачун и исплату плате. Ова одлука односи се и на чланове Управног одбора и Ревизорског комитета који примају мјесечну накнаду од ЦББиХ.

ЗАПОШЉАВАЊЕ

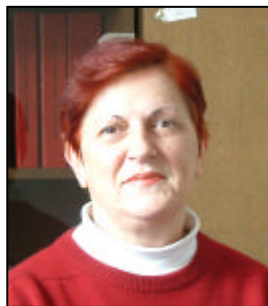
Ове године ЦББиХ запослила 15 нових службеника

Пише: **Анђа Бијељац**

Дипломирани економиста - приправник у Одјељењу за мониторинг и анализе **Маша Ченгић** положила је 23. децембра 2003. године приправнички испит. Након полагања приправничког испита, гувернер доноси одлуку о распоређивању службеника на одговарајуће радно мјесто. За колегицу **Садету Халилбашић** из Одјељења за рачуноводство и финансије, 31. децембар 2003. године је посљедњи

радни дан. Наиме, колегица Халилбашић је навршила 40 година радног стажа и одлази у пензију. Колектив ЦББиХ жели јој све најбоље. У току децембра, ЦББиХ није примила нове службенике у радни однос. Такође није било службеника који су напустили ЦББиХ, нити службеника који су били распоређени на друга радна мјеста. Од почетка 2003. године, ЦББиХ је запослила 15 нових службеника. Од укупног броја новопримљених службеника, 12

Садета Халилбашић

службеника је примљено у радни однос на неодређено, а три на одређено вријеме. Једном службенику који је у 2002. години примљен на одређено вријеме, по истеку времена на које је тај радни однос заснован, продужен је радни однос на одређено вријеме за још 11 мјесеци почев од 1. априла 2003. године. ЦББиХ тако има четири службеника на одређено вријеме. У току 2003. године нису запошљавани службеници у

својству приправника. Није било службеника који су одлазили у пензију, споразумно прекидали радни однос и слично, али је колектив ЦББиХ остао без **Миланке Голијанин**, која је преминула у априлу у 41. години живота. Миланке се њене колеге и данас сјећају. Ову годину ЦББиХ завршава са 264 запослена службеника, од којих је 260 у радном односу на неодређено, а четири службеника у радном односу на одређено вријеме. Од укупног броја, највећи број службеника је са завршеном високом и вишом стручном спремом. Високу стручну спрему поседује 136 службеника, док је 28 службеника са вишом стручном спремом.

ВИЈЕСТИ ИЗ ГЛАВНИХ ЈЕДИНИЦА И ФИЛИЈАЛА

Сумирајући рад у 2003. години, дајемо преглед најзначајнијих активности у главним јединицама и филијалама ЦББиХ.

ГЈ МОСТАР

Током 2003. године, ГЈ Мостар развијала је успјешну сарадњу са комерцијалним банкама и стимулисала банке на повећању употребу конвертибилне марке. У сарадњи са овлашћеним графологом, ГЈ Мостар је радила на откривању фалсификата новчаница и спречавала убацивање у готовинске токове платног промета. Средства одобрена буџетом за 2003. годину трошена су рационално. Од 8. до 12. децембра Уред главног контролора извршио је ревизију пословања ГЈ Мостар.

ГБРС БАЊА ЛУКА

У току 2003. године, у Републици Српској је, због спајања, смањен број банака. Агропром банка а.д. Бања Лука припојена је Новој банци а.д. Бијељина. Привредна банка а.д. Брчко је приватизована и припојена је Павловић Интернационал банци а.д. Бијељина, којој је касније припојена и Привредна банка а.д. Добој, која је претходно приватизована. У Привредној банци а.д. Српско Сарајево уведена је привремена управа. ВБ банка Бања Лука, Зептер Комерц банка а.д. Бања Лука и Развојна банка југоисточне Европе а.д. Бања Лука укључене су у систем осигурања депозита код Агенције за осигурање депозита БиХ. Кристал банка а.д. Бања Лука

промијенила је назив у *Hypo Alpe Adria Bank* а.д. Бања Лука. У складу с уговором и анексом уговора, који су закључиле ЦББиХ и Народна банка Србије, извршен је први откуп новчаница КМ, остварен по основу обављања мјењачких послова на територији Републике Србије. Пријемом шест службеника, од којих су пет чувари и један рецепционер, успостављено је властито унутрашње обезбеђење Главне банке Републике Српске (ГБРС) Бања Лука. У 2003. години, закључно са 25. децембром, извршене су експертисе на 642 комада новчаница и два комада кованица за које се сумњало да су фалсификоване. Сви захтјеви за експертисама су обрађени, а резултати на вријеме достављени заинтересованим субјектима. ГБРС је, закључно са 24. децембром, продала укупно 503.645.896,17 КМ, а купила 347.876.593,09 КМ.

ГЈ САРАЈЕВО

У Главној јединици (ГЈ) Сарајево 21 банка има рачун резерви. Све банке су током године одржавале обавезну резерву на прописаном нивоу, а након 30. јуна и много више од прописаног нивоа. Посљедње стање свих рачуна резерви 18. децембра износило је 509.767.877,82 КМ. Банкама је продато 913.213.532,52 КМ, а од њих купљено 696.635.533,70 КМ. Куповина ефикаснине EUR за девизу износила је 25.833.013,68 КМ, а наплаћена провизија износила је 51.793,69 КМ. Отворена су три депозитна рачуна са два подрачуна и шест посебних депозитних рачуна и за потребе статистике и анализе прикупља се десет различитих извјештаја банака.

Банке су у току године у трезор положиле 291.743.776,50 КМ готовине, а подигле 650.561.523,50 КМ готовине. Све наведене активности су уредно евидентирани и прослијеђене надлежним службама. За потребе ГЈ Сарајево, Управни одбор ЦББиХ донио је одлуку о адаптацији пословног простора и опремању трезора у улици Мехмеда Спахе бр. 3. Пресељење се очекује почетком 2004. године. ГЈ Сарајево има укупно 21 запосленог.

ФИЛИЈАЛА ПАЛЕ

Услед статусне промјене Привредне банке а.д. Добој, број банака чији се рачуни резерви воде у Филијали ГБРС Пале смањен је са пет на четири банке. Позитиван салдо куповине и продаје КМ повећан је за око 16 посто у односу на 2002. годину, тако да се очекује да ће овај салдо на крају 2003. године износити око 222.000.000 КМ. Филијала Пале је из просторија Хотела "Коран" преселила у нове просторије на Палама у улици Милана Симоновића бр. 14, чиме је добила адекватније просторије за рад. Набављена су нова стална средства, те ради ефикаснијег обављања посла, уведена ИСДН линија. Успјешно је уведен нови рачуноводствено-банкарски софтвер. Број радника није повећан у односу на 2002. годину, али је **Биљана Телетина** примљена на годину дана на мјесто економисте за процјену тржишта II. Ове послове је

обављала по уговору о дјелу. Трошкови су строго контролисани, те се очекује да ће у 2003. години бити мањи за 13 посто у односу на план, што представља уштеду у раду Филијале и њен допринос успјешнијем финансијском резултату ЦББиХ.

ФИЛИЈАЛА БРЧКО

Цијелу 2003. годину карактерише добра активност Филијале Брчко, квалитетна сарадња са свим организационим дијеловима ЦББиХ и представницима Владе Брчко Дистрикта БиХ, те Регионалног уреда високог представника у Брчком. Филијала је у овој години почела уписивати банке Брчко Дистрикта БиХ у Преглед банака, у складу са Законом о банкама Брчко Дистрикта БиХ. За потребе трезорског пословања Филијале, изграђена је монтажна гаража, те проширен видео сис-тем. У току децембра 2003. године обављене су редовне активности Филијале. У току су припреме за набавку агрегата и чуварске кућице. Главна контролорка **Јасна Халилбеговић** и контролорка **Милосија Дракулић** извршиле су 16. и 17. децембра ревизију рада Филијале. Руководилац Филијале **Мирзета Арнаутовић** и члан Комисије за попис **Џевад Арифовић** присуствовали су састанку у Централном уреду ЦББиХ ради договора о активностима на пословима годишњег пописа. М. Арнаутовић присуствовала је и пријему који је организовао члан Управног одбора **Манојло Ђорић**.

Подјела новогодишњих пакетића дјечи запослених у ЦББиХ - Сарајево, 26.12.2003.

Гдје ће се дочекати Нова 2004. година?!

Питали смо запослене у ЦББиХ гдје ће дочекати Нову 2004. годину. Ево неких одговора: гувернер **Питер Никол** Нову годину ће дочекати на Новом Зеланду са супругом и пријатељима; економски аналитичар у Одјељењу за економска истраживања **Дејан Ковачевић** са пријатељима у кафе бару "Викторија"; координатор Службе за статистику монетарног и финансијског сектора **Снежана Јањић** у кућном амбијенту; библиотекар **Ђина Батинић** са породицом у Ливњу; службеник за кадровске послове **Самира Дуповац** у Дубровнику, гдје ће бити и руководилац Одјељења за рачуноводство и финансије **Нино Греговић**; економиста у Одјељењу за монито-ринг и анализе **Маша Ченгић** у "Колосеуму", гдје ће Нову годину, са момком и пријатељима, дочекати и административни

помоћник **Данијела Голијанин**; административни помоћник **Маја Ковачевић** са пријатељима на Јахорини; лектор **Ема Мунџехасић** у Мостару са породицом; савјетник ММФ-а **Ноел Ачерли** у Аустралији; економиста за банкарство у ГЈ Мостар **Вера Лубурић** у кругу породице; руководилац Филијале Брчко **Мирзета Арнаутовић** у Хотелу "Гранд Посавина" у Брчком; економиста за банкарство у Филијали Брчко **Алмира Мујачић** на Игману; службеник обезбеђења ГБРС Бања Лука **Енис Ђонлагић** Нову 2004. дочекаће на радном мјесту; координатор Одјељења за заједничке послове **Алмира Селимовић** са породицом у Белгији; секретар - преводилац **Вилдана Поповчевић** са породицом и пријатељима у Доброшевићима. Лијепо провед свима!!!

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Мјесечни биланс стања (привремени) од 30. новембра 2003.
Објашњења

Мјесечни биланс стања се издаје да би се обезбиједиле информације о раду Централне банке Босне и Херцеговине према правилу валутног одбора и да би се понудиле посебне информације које захтјева Закон о Централној банци Босне и Херцеговине.

Неке посебне карактеристике биланса стања од 30. новембра су:

На дан 30. новембра Банка је задовољила обавезе правила валутног одбора како то наводи члан 31. Закона. Стање нето стране активе превазилази њену монетарну пасиву у конвертибилним маркама (КМ) за 151.567.482 КМ. Ово је приказано у ставки нето девизна актива минус монетарна пасива.

Девизна актива је сачињена углавном од депозита који се држе код ино-банака.

Биланс стања такођер приказује композицију држања валута тако што их диференцира у ЕУР и остале валуте.

Банчини девизни депозити доносе приход од камата за Банку.

Монетарна пасива је у највећем обиму представљала обавезу Банке за КМ новац у оптицају (1.669.532.022 КМ) и резервне депозите резидентних банака (823.996.583 КМ).

Капитал и резерве одражавају почетни капитал и резерве, дионице и акумулисане добити Банке од почетка њеног рада 11. августа 1997.

Као депозитар за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у, Банка исказује у билансу стања ММФ-ове рачуне 1 и 2 као страну пасиву, и чува хартије од вриједности Владе Босне и Херцеговине везане за чланство. Истовремено дјелујући и као фискални агент у име Владе у њеним односима са ММФ-ом, Банка евидентира средства и обавезе Владе везане за чланство на повјерљачким рачунима одвојеним од биланса стања.

Консолидацијом свих рачуна везаним за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у израчунава се обавеза као нето чланска позиција од 225.833.122 КМ.

Банка такође води одређене рачуне страних валута у смислу споразума између Владе Босне и Херцеговине и страних влада и финансијских организација, као и девизне рачуне државних институција и агенција за које Банка дјелује као агент. Како ови рачуни нису нити актива нити пасива ЦББиХ, они нису укључени у горе наведени биланс стања. Укупни износ средстава која се држе на овим рачунима је био 253.737.310 КМ.

Даљи упити који се тичу Мјесечног биланса стања могу се упутити Одјељењу за рачуноводство и финансије у Сарајеву на тел. (33) 27 81 19, факс. (33) 27 82 94. Представници медија могу се обратити Служби за односе с јавношћу на тел. (33) 27 81 23, факс. (33) 27 82 96.

Централна банка Босне и Херцеговине је независна монетарна институција БиХ и нема никаквих организацијских веза са било којом пословном банком.

ЦЕНТРАЛНА БАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Мјесечни биланс стања (привремени) од 30. новембра 2003.
(износи у КМ еквивалентима)

АКТИВА		Укупан износ	ЕУР	Остале валуте
1	Девизна актива	2.669.230.669	2.666.465.083	2.765.586
1.1	Готовина	34.043.764	34.018.030	25.734
1.2	Краткорочни депозити	2.634.054.493	2.632.447.053	1.607.440
1.3	СДР у ММФ-у	1.132.412	0	1.132.412
2	Остала актива	72.775.367		
УКУПНА АКТИВА (1 + 2)		2.742.006.036		

ПАСИВА		Укупан износ
3	Монетарна пасива	2.516.612.321
3.1	Валута у оптицају	1.669.532.022
3.2	Кредитни биланс резидентних банака	823.996.583
3.3	Кредитни биланс осталих резидената	23.083.716
4	Обавезе према нерезидентима	1.050.866
5	Остала пасива	10.654.798
6	Капитал и резерве	213.688.051
УКУПНА ПАСИВА (3+4+5+6)		2.742.006.036

Нето девизна актива минус монетарна пасива (1 - 3 - 4)	151.567.482

Јасмина Халилбеговић
Главни контролор

P.W. Nicholl
Гувернер
Сарајево (датум) 22. 12. 2003.